

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
З ДИСЦИПЛІНИ
«БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК В УПРАВЛІННІ
ПІДПРИЄМСТВОМ»**

для студентів денної та заочної форми навчання напряму
підготовки 8.03050901 «Облік і аудит»

Затверджено методичною радою
університету Протокол № від

Харків ХНАДУ 2015

Укладач: Ковальова Т.В.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Упровадження новітніх технологій навчання, розвиток науково-методичного та матеріального забезпечення навчально-виховного процесу, поступова інтеграція вітчизняної системи освіти до європейської та світової зумовили необхідність і можливість поетапного скорочення аудиторних занять та збільшення годин на самостійну роботу студента. Самостійна робота студентів у широкому розумінні - це вся робота з оволодіння науковими знаннями і практичними навичками, активна розумова діяльність в усіх формах навчального процесу.

Головною метою самостійної роботи студента є формування його пізнавальної активності, засвоєння ним основних умінь та навичок роботи з навчальними матеріалами, поглиблення та розширення вже набутих знань, підвищення рівня організованості студентів тощо.

Основними завданнями самостійної роботи студентів є засвоєння в повному обсязі основної освітньої програми та послідовне набуття та удосконалення навичок ефективної самостійної професійної (практичної й науково-теоретичної) діяльності на рівні світових стандартів.

Володіння навчальною програмою з курсу «Бухгалтерський облік в управлінні підприємством» передбачає вміння студента самостійно працювати, думати, осмислювати матеріал, сприймати нове, засвоювати його та вміти застосовувати свої знання в майбутньому.

Студенти мають поглиблювати свої знання навчального матеріалу, який вивчали під час аудиторних занять. Тому на самостійне опрацювання виносить більш глибока проробка кожного навчального елемента, що входить до програми навчальної дисципліни. Самостійна робота сприяє розвитку мотивації для навчання студентів.

Самостійна робота в бібліотеках, Internet дає можливість знайомства з монографіями, документами, альтернативними точками зору різних авторів на конкретні проблеми. Крім того, вона виховує у студентів самодисципліну, почуття відповідальності, вміння орієнтуватися в розмаїтті думок і підходів, творчо осмислювати одержані знання.

Самостійна робота студентів спрямована на формування в них як умінь і навичок навчальної діяльності, так і професійних знань, якостей, умінь тощо. Студенти мають набути навичок не лише самостійної навчальної, а й науково-дослідницької та творчої роботи.

Організація самостійної роботи студентів передбачає систематичне використання навчальних матеріалів аудиторних занять, а також підручників, навчальних посібників і різноманітних джерел професійної інформації: енциклопедії, довідника, статистичного збірника, наукової монографії і статей, науково-популярної і періодичної літератури тощо. Доцільним є також використання різноманітної інформації з мережі Інтернет.

Незалежно від соціально-економічних відносин дані бухгалтерського обліку завжди були основним джерелом інформації для управління. Економічна ситуація в Україні призвела до диспропорційного її розвитку, який пов'язаний з нестабільною динамікою фінансових результатів діяльності підприємств. Такі результати є наслідком неефективного управління економічними ресурсами, які становлять національне багатство. Причиною вказаних явищ є відсутність своєчасної та достовірної інформації про них як на рівні підприємства, так і на рівні держави. Важливе значення для аналітичних служб різних рівнів управління має бухгалтерський облік та звітність, що надають надійність інформації та можливість її мобілізації. В сучасних ринкових умовах важливе значення слід приділяти науковим досягненням розвитку бухгалтерського обліку, які будуть адекватними розвитку соціально-економічних відносин у державі. Тому навчальна дисципліна «Бухгалтерський облік в управлінні підприємством» є однією з провідних фахового блоку для підготовки спеціалістів та магістрів галузь знань – 0305 «Економіка та підприємництво», напрям підготовки – 8.03050901 «Облік і аудит».

Мета вивчення дисципліни – формування системи знань з підготовки облікової інформації для прийняття обґрунтованих управлінських рішень на всіх рівнях управління підприємством.

Завдання – вивчення концептуальних засад використання бухгалтерського обліку як інформаційного джерела управління підприємством; набуття вмінь побудови та трансформації бухгалтерського обліку в системі управління підприємства.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	
1. ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА	
2. ЗМІСТ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ .	
3.ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТА З САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ	
ДОДАТОК	

1. ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

ВИД САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	ТРИВАЛІСТЬ У ГОДИНАХ	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Поглиблене вивчення лекційного матеріалу	15	5
Підготовка реферату на обрану (згідно завданню) темою	15	5
Розробка презентації на обрану (згідно завданню) темою	20	5
Підготовка до іспиту екзамен	30	5
Всього	80	20

2 Підготовка реферату на обрану згідно зі завданням тему

Важливим етапом виконання реферату є його оформлення. Від того, наскільки відповідально поставиться автор до оформлення реферату, багато в чому буде залежати її якість і підсумкова оцінка. **Реферат** може бути написана українською, російською або англійською мовою. Реферат оформляють на аркушах формату А4 (210x297 мм). Дозволяється використання формату А3 (297x420 мм), коли це необхідно для оформлення ілюстративного матеріалу.

Реферат друкують на комп'ютері на одній стороні аркуша білого паперу з використанням шрифтів текстового редактора Word (наприклад, Times New Roman Cyr) розміром 14 пунктів (мінімальна висота шрифту 1,8 мм) з полуторним міжрядковим інтервалом.

Текст реферату необхідно друкувати, дотримуючись наступних розмірів полів: верхнє, лівє і нижнє - не менше 20 мм, правє - не менше 10 мм.

У рефераті повинні бути чіткі, не розпливчасті лінії, букви, цифри й інші знаки. Всі рядки повинні бути чорного кольору середньої жирності. Щільність тексту реферату має бути однаковою.

При умові оформлення реферату на комп'ютері прийнято виділяти заголовки жирним шрифтом.

Друкарські помилки, описки і графічні неточності в рефераті допускається виправляти підчищенням чи зафарбуванням білою фарбою і нанесенням на тому ж місці або між рядками виправленого тексту машинописним способом чи від руки. Допускається наявність в рефераті не більше двох виправлень на одній сторінці

Текст основної частини реферату поділяють на розділи, підрозділи, пункти. Заголовки структурних частин реферату „ЗМІСТ”, „ВСТУП”, „РОЗДІЛ”, „ВИСНОВКИ”, „СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ”, „ДОДАТКИ” друкують великими літерами симетрично до тексту. Заголовки підрозділів реферату варто починати з абзацного відступу і друкувати (крім першої великої) малими літерами, не підкреслюючи, без крапки наприкінці. Якщо заголовок реферату складається з двох речень або більше речень, їх розділяють крапкою.

Текст реферату слід розбивати на абзаци. Це полегшує читання й показує, що автор у своєму рефераті переходить до нової думки, нового твердження. Не можна також занадто дробити текст реферату і відокремлювати одну фразу від іншої, якщо між ними існує тісний зв'язок.

Абзаци в тексті реферату починають відступом, рівним 15 мм.

Розділи й підрозділи реферату повинні мати заголовки. Пункти реферату, як правило, заголовків не мають.

Заголовки реферату повинні чітко й стисло відбивати зміст розділів, підрозділів реферату.

Відстань між заголовком і текстом реферату повинна складати не менше двох рядків. Відстань між рядками заголовка така, як у тексті, а між заголовком і підзаголовком один рядок, між підзаголовком і текстом реферату також один рядок при комп'ютерному наборі.

Кожен розділ реферату слід починати з нової сторінки. Переноси частин слів в заголовках реферату не допускаються, слова переноситься повністю.

Структурні елементи реферату: „ЗМІСТ”, «ВСТУП», «ВИСНОВКИ», «ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ» не нумерують, а їх найменування служать заголовками структурних елементів реферату.

У тексті реферату не дозволяється:

- а) використовувати скорочення слів, окрім встановлених правилами української орфографії та відповідними стандартами;
- б) вживати математичні знаки, а також знаки "№" та "%" без цифр;
- в) наводити скорочені позначення фізичних величин, якщо вони вживаються без цифр, за винятком їх наведення в таблицях.

Нумерація

Розділи, підрозділи реферату слід нумерувати арабськими цифрами.

Розділи реферату повинні мати порядкову нумерацію в межах викладення суті, наприклад 1,2,3. Номер розділу реферату ставлять після слова „РОЗДІЛ”, після номеру розділу крапку не ставлять, потім з нового рядку друкують заголовок розділу.

Підрозділи реферату повинні мати порядкову нумерацію в межах кожного розділу реферату.

Номер підрозділу реферату складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, реферату розділених крапкою, наприклад „1.1.”, „1.2.”.

Нумерація пунктів і підпунктів в рефераті є порядковою в межах відповідних підрозділів чи пунктів, реферату наприклад „2.3.5.” – п’ятий пункт третього підрозділу другого розділу реферату.

При написанні реферату слід витримувати структуру й обсяг окремих частин реферату (підрозділи, пункти підрозділів реферату не повинні бути менш ніж 5 сторінок).

Нумерація сторінок реферату. Сторінки реферату слід нумерувати арабськими цифрами, дотримуючи наскрізної нумерації по всьому реферату. Номер сторінки реферату проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки наприкінці.

«Титульний аркуш» реферату включають до загальної нумерації сторінок реферату. Номера сторінок на титульному листі не проставляють. Окремі сторінки реферату, на яких розташовані ілюстрації і таблиці, також включають у загальну нумерацію сторінок реферату.

Вимоги до посилань та приміток

Якщо автор реферату цитує будь-який матеріал чи наводить фактичні (цифрові) дані, обов'язково слід робити посилання на першоджерело. В тексті посилання на джерела допускається наводити:

- а) в порядку вживання;
- б) вказувати порядковий номер за списком літературних джерел в алфавітному порядку.

Найбільш часто використовується другий випадок, коли посилання в тексті дипломної роботи роблять вказуючи порядковий номер за переліком посилань. У такому разі посилання виділяють двома квадратними дужками, наприклад, «...у роботах [1-7]», чи «... у роботах А.А. Іванова, Б. Б. Петрова, О. В. Малишко та ін. [1-7]». Круглі () чи косі // дужки неприпустимі.

При посиланнях на розділи, підрозділи, ілюстрації, таблиці, формули, рівняння, додатки вказують їх номери. Приклади посилань:

«..у розділі 3...», «...дивись 4.2...», «...5.3.1...», «на рис. 2.3...», «...у таблиці 3.4...», «...(див. табл. 3.4...)», «за формулою (2.5)...», «за формулами (3.2)-(3.7)...», «... у дод.В...».

У переліку посилань у рефераті обов'язково вказувати номер(и) сторінки(ок), звідки береться цитата чи цифрові дані, якщо їх немає в тексті роботи (наприклад [5, с.327], [17, с.28; 32, с.245]). Для Інтернет-посилань обов'язкова вказівка дати звертання до певного інформаційного ресурсу. Серед Інтернет-посилань у рефераті найбільш доречні посилання на офіційні сайти організацій та установ.

Загальні вимоги до цитування у рефераті:

а) текст цитати треба починати й закінчувати лапками та наводити в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, зберігаючи авторське написання;

б) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту, без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Їх ставлять у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, в кінці);

в) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело.

Пояснення до окремих даних, наведених у тексті чи таблицях, допускається оформляти виносками. Виноски у рефераті позначаються порядковими знаками (верхній індекс) у вигляді арабських цифр (порядкових номерів) з дужкою праворуч. Усі виноски є посторінковими, тобто нумерація виносок окрема для кожної сторінки. Знаки виносок ставлять безпосередньо після того слова, числа, символу, речення, до якого дається пояснення, і перед текстом пояснення. Текст самої виноски у рефераті розміщують під таблицею чи внизу сторінки і відокремлюють від таблиці чи тексту лінією довжиною 30-40 мм, проведеною у лівій частині сторінки (це стандартна функція редактора MS-WORD). Текст виноски у рефераті друкується з мінімальним міжрядковим інтервалом шрифтом розміром не більш 11 пунктів.)

Примітки розміщують у рефераті за необхідності пояснення змісту тексту чи таблиці ілюстрації. Примітки розташовують безпосередньо після тексту, таблиці, ілюстрації, до яких воно відноситься.

Одна примітка не нумерується. Слово «Примітка» друкують у рефераті із прописної букви з абзацного відступу, не підкреслюючи, після слова «Примітка» ставлять крапку й у тім же рядку з прописної букви дають текст примітки.

Приклад 1.

Примітка. Текст примітки.....

Кілька приміток у рефераті нумерують послідовно арабськими цифрами з крапкою. Після слова «Примітка» ставлять двокрапку і з нового рядка з абзацу після номера примітки з прописної букви дають текст примітки.

Приклад 2.

Примітки:

1. Текст примітки.....

2. Текст примітки.....

Перелік використаних джерел (перелік посилань) - елемент бібліографічного апарату, що містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується у рефераті після висновків.

Бібліографічний опис у рефераті складають безпосередньо за друкованим твором або виписують з каталогів і бібліографічних покажчиків повністю, без пропусків будь-яких елементів, скорочення назв.

Порядкові номери описів першоджерел у переліку є номерами посилань на джерела в основному тексті роботи.

Усі джерела в переліку посилань у рефераті подаються **мовою оригіналу**.

Бібліографічні описи у рефераті. Об'єктом бібліографічного опису є книга, брошура, однотомне чи багатотомне видання, а також окремий том (випуск) багатотомного чи серійного видання, нормативно-технічний чи технічний документ (стандарт, технічні умови, техніко-економічні нормативи і норми, патентні документи, промислові каталоги, преїскуранти на матеріали, обладнання та вироби), депонована наукова робота, неопублікований документ (звіт про науково-дослідну роботу, неопублікований переклад, дисертація тощо). Зразки оформлення бібліографічного опису джерел наведено у додатку А.

Тематика рефератів

1. Проблеми і перспективи використання облікової інформації в управлінні підприємством у вітчизняних умовах.

2. Проблеми і перспективи створення інформаційної системи підприємства.

3. Порядок формування управлінської бухгалтерської звітності та критерії оцінки її ефективності.

4. Проблеми і перспективи складання інтегрованої управлінської бухгалтерської звітності.

5. Роль прогнозування в системі управління бізнесом.

6. Вибір стратегії діяльності підприємства в умовах ринкової (або трансформаційної) економіки.

7. Трансфертне ціноутворення на підприємстві (в банках)

8. Система інформаційного забезпечення стратегічної діяльності підприємства

9. Концепція збалансованої системи показників у формуванні обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством (банком).

10. Проблеми запровадження системи збалансованої системи показників на підприємствах.

11. Екологічний облік в системі розвитку екологічного менеджменту.

12. Загальні засади здійснення екологічного аудиту.

13. Екологічна звітність: сутність та склад.

14. Соціальний облік в системі посилення корпоративної соціальної відповідальності.

15. Порядок відображення показників соціального обліку в звітності.

16. Аудит соціально-орієнтованих витрат.

17. Інформаційна підтримка управління ризиками на підприємстві (в банках).

18. Сутність та склад економічної інформації.

19. У чому особливості облікової інформації? Назвіть джерела та методи отримання інформації.

20. Основні характеристики облікової інформації.

21. Основні споживачі облікової інформації та їх класифікація.

22. Вимоги до облікової інформації.

23. Послідовність опрацювання облікової інформації.

24. Облікова система: поняття склад та характеристика

25. Суть, зміст облікового процесу.

26. Сутність та поняття інформаційних систем.

27. Класифікація інформаційних систем.

28. Інформаційна система сучасного підприємства.
29. Місце бухгалтерського обліку в інформаційній системі підприємства.
30. Вимоги до управлінської бухгалтерської звітності. Методики підготовки управлінської бухгалтерської звітності.
31. Інтегрована управлінська бухгалтерська звітність.
32. Збалансована система показників як інформаційна підтримка стратегічного рівня управління компаніями.
33. Сутність та значення екологічного обліку. Екологічний облік як інформаційна підтримка прийняття екологічних рішень.
34. Соціальний облік в системі посилення корпоративної соціальної відповідальності.
35. Сутність та класифікація ризиків. Загальна характеристика системи управління ризиками. Інформаційна підтримка управління ризиками як напрям зниження рівня непередбачувальності.
36. Якісні характеристики облікової інформації та бухгалтерського обліку.
37. Оцінювання очікуваних витрат для прогнозування та прийняття управлінських рішень.
38. Інструментарій бухгалтерського обліку та звітності в управлінні підприємством.

**ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ
БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ У СПИСКУ
ДЖЕРЕЛ, ЯКИЙ НАВОДЯТЬ У ДИСЕРТАЦІЇ, І СПИСКУ
ОПУБЛІКОВАНИХ РОБІТ, ЯКИЙ НАВОДЯТЬ В АВТОРЕФЕРАТІ**

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	<ol style="list-style-type: none"> 1. Василій Великий. Гомілії / Василій Великий ; [пер. з давньогрец. Л. Звонська]. — Львів : Свічадо, 2006. — 307 с. — (Джерела християнського Сходу. Золотий вік патристики IV—V ст. ; № 14). 2. Коренівський Д. Г. Дестабілізуючий ефект параметричного білого шуму в неперервних та дискретних динамічних системах / Коренівський Д. Г. — К. : Ін-т математики, 2006. — 111 с. — (Математика та її застосування) (Праці / Ін-т математики НАН України ; т. 59). 3. Матюх Н. Д. Що дорожче срібла-золота / Наталія Дмитрівна Матюх. — К. : Асамблея діл. кіл : Ін-т соц. іміджмейкінгу, 2006. — 311 с. — (Ювеліри України ; т. 1). 4. Шкляр В. Елементал : [роман] / Василь Шкляр. — Львів : Кальварія, 2005. — 196, [1] с. — (Першотвір).
Два автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Матяш І. Б. Діяльність Надзвичайної дипломатичної місії УНР в Угорщині : історія, спогади, арх. док. / І. Матяш, Ю. Мушка. — К. : Києво-Могилян. акад., 2005. — 397, [1] с. — (Бібліотека наукового щорічника "Україна дипломатична" ; вип. 1). 2. Ромовська З. В. Сімейне законодавство України / З. В. Ромовська, Ю. В. Черняк. — К. : Прецедент, 2006. — 93 с. — (Юридична бібліотека. Бібліотека адвоката) (Матеріали до складання кваліфікаційних іспитів для отримання Свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю ; вип. 11). 3. Суберляк О. В. Технологія переробки полімерних та композиційних матеріалів : підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. В. Суберляк, П. І. Баштанник. — Львів : Растр-7, 2007. — 375 с.
Три автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Акофф Р. Л. Идеализированное проектирование: как предотвратить завтрашний кризис сегодня. Создание будущего организации / Акофф Р. Л., Магидсон Д., Эддисон Г. Д. ; пер. с англ. Ф. П. Тарасенко. — Днепропетровск : Баланс Бизнес Букс, 2007. — XLIII, 265 с.
Чотири автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Методика нормування ресурсів для виробництва продукції рослинництва / [Вігвіцький В. В., Кисляченко М. Ф., Лобастов І. В., Нечипорук А. А.]. — К. : НДІ "Укragропромпродуктивність", 2006. — 106 с. — (Бібліотека спеціаліста АПК. Економічні нормативи). 2. Механізація переробної галузі агропромислового комплексу : [підруч. для учнів проф.-техн. навч. закл.] / О. В. Гвоздев, Ф. Ю. Ялпачик, Ю. П. Рогач, М. М. Сердюк. — К. : Вища освіта, 2006. — 478, [1] с. — (ПТО: Професійно-технічна освіта).

П'ять і більше авторів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Психология менеджмента / [Власов П. К., Липницкий А. В., Луцихина И. М. и др.] ; под ред. Г. С. Никифорова. — [3-е изд.]. — Х. : Гуманитар. центр, 2007. — 510 с. 2. Формування здорового способу життя молоді : навч.-метод. посіб. для працівників соц. служб для сім'ї, дітей та молоді / [Т. В. Бондар, О. Г. Карпенко, Д. М. Дикова-Фаворська та ін.]. — К. : Укр. ін-т соц. дослідж., 2005. — 115 с. — (Серія "Формування здорового способу життя молоді" : у 14 кн., кн. 13).
Без автора	<ol style="list-style-type: none"> 1. Історія Свято-Михайлівського Золотоверхого монастиря / [авт. тексту В. Клос]. — К. : Грані-Т, 2007. — 119 с. — (Грані світу). 2. Воскресіння мертвих : українська барокова драма : антологія / [упорядкув., ст., пер. і прим. В. О. Шевчук]. — К. : Грамота, 2007. — 638, [1] с. 3. Тіло чи особистість? Жіноча тілесність у вибраній малій українській прозі та графіці кінця ХІХ — початку ХХ століття : [антологія / упоряд.: Л. Таран, О. Лагутенко]. — К. : Грані-Т, 2007. — 190, [1] с. 4. Проблеми типологічної та квантитативної лексикології : [зб.наук.праць / наук. ред. Каліущенко В. та ін.]. — Чернівці : Рута, 2007. — 310 с.
Багатотомний документ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Історія Національної академії наук України, 1941—1945 / [упоряд. Л. М. Яременко та ін.]. — К. : Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, 2007— .— (Джерела з історії науки в Україні). Ч. 2 : Додатки — 2007. — 573, [1] с. 2. Межгосударственные стандарты : каталог в 6 т. / [сост. Ковалева И. В., Рубцова Е. Ю. ; ред. Иванов В. Л.]. — Львов : НТЦ "Леонорм-Стандарт", 2005— .— (Серія "Нормативная база предприятия"). Т. 1. — 2005. — 277 с. 3. Дарова А. Т. Неисповедимы пути Господни... : (Дочь врага народа) : трилогия / А. Дарова. — Одесса : Астропринт, 2006— .— (Сочинения : в 8 кн. / А. Дарова ; кн. 4). 4. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : Особенная часть : в 6 т. / Н. П. Кучерявенко. — Х. Право, 2002— .— Т. 4: Косвенные налоги. — 2007. — 534 с. 5. Реабілітовані історією. Житомирська область : [у 7 т.]. — Житомир : Полісся, 2006— .— (Науково-документальна серія книг "Реабілітовані історією" : у 27 т. / голов. редкол.: Тронько П. Т. (голова) [та ін.]). Кн. 1 / [обл. редкол.: Синявська І. М. (голова) та ін.]. — 2006. — 721, [2] с. 6. Бондаренко В. Г. Теорія ймовірностей і математична статистика. Ч.1 / В. Г. Бондаренко, І. Ю. Канівська, С. М. Парамонова. — К. : НТУУ "КПІ", 2006. — 125 с.

Матеріали конференцій, з'їздів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Економіка, менеджмент, освіта в системі реформування агропромислового комплексу : матеріали Всеукр. конф. молодих учених-аграрників ["Молодь України і аграрна реформа"], (Харків, 11—13 жовт. 2000 р.) / М-во аграр. політики, Харк. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. — Х. : Харк. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва, 2000. — 167 с. 2. Кібернетика в сучасних економічних процесах : зб. текстів виступів на республік. міжвуз. наук.-практ. конф. / Держкомстат України, Ін-т статистики, обліку та аудиту. — К. : ІСОА, 2002. — 147 с. 3. Матеріали ІХ з'їзду Асоціації українських банків, 30 червня 2000 р. інформ. бюл. — К. : Асоц. укр. банків, 2000. — 117 с. — (Спецвип.: 10 років АУБ). 4. Оцінка й обґрунтування продовження ресурсу елементів конструкцій : праці конф., 6—9 черв. 2000 р., Київ. Т. 2 / відп. Ред. В. Т. Трощенко. — К. : НАН України, Ін-т пробл. міцності, 2000. — С. 559—956, XIII, [2] с. — (Ресурс 2000). 5. Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій : зб. наук. праць / наук. ред. В. І. Моссаковський. — Дніпропетровськ : Навч. кн., 1999. — 215 с. 6. Ризикологія в економіці та підприємстві : зб. наук. праць за матеріалами міжнар. наук.-практ. конф., 27-28 берез. 2001 р. / М-во освіти і науки України, Держ. податк. адмін. України [та ін.]. — К. : КНЕУ : Акад. ДПС України, 2001. — 452 с.
Препринти	<ol style="list-style-type: none"> 1. Шиляев Б. А. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ/ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов / Шиляев Б. А., Воеводин В. Н. — Х. ННЦ ХФТИ, 2006. — 19 с. — (Препринт / НАН Украины, Нац. науч. центр "Харьк. физ.-техн. ин-т" ; ХФТИ 2006-4). 2. Панасюк М. І. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами / Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. — Чорнобиль : Ін-т пробл. безпеки АЕС НАН України, 2006. — 7, [1] с. — (Препринт / НАН України, Ін-т пробл. безпеки АЕС ; 06-1).
Депоновані наукові праці	<ol style="list-style-type: none"> 1. Социологическое исследование малых групп населения / В. И. Иванов [и др.] ; М-во образования Рос. Федерации, Финансовая академия. — М., 2002. — 110 с. — Деп. в ВИНТИ 13.06.02, № 145432. 2. Разумовский, В. А. Управление маркетинговыми исследованиями в регионе / В. А. Разумовский, Д. А. Андреев. — М., 2002. — 210 с. — Деп. в ИНИОН Рос. акад. наук 15.02.02, № 139876.
Словники	<ol style="list-style-type: none"> 1. Географія : словник-довідник / [авт.-уклад. Ципін В. Л.]. — Х. : Халімон, 2006. — 175, [1] с. 2. Тимошенко З. І. Болонський процес в дії : словник-довідник основ. термінів і понять з орг. навч. процесу у вищ. навч. закл. /

	<p>З. І. Тимошенко, О. І. Тимошенко. — К. : Європ. ун-т, 2007. — 57 с.</p> <p>3. Українсько-німецький тематичний словник [уклад. Н. Яцко та ін.]. — К. : Карпенко, 2007. — 219 с.</p> <p>4. Європейський Союз : словник-довідник / [ред.-упоряд. М. Марченко]. — 2-ге вид., оновл. — К. : К.І.С., 2006. — 138 с.</p>
Атласи	<p>1. Україна : екол.-геогр. атлас : присвяч. всесвіт. дню науки в ім'я миру та розвитку згідно з рішенням 31 сесії ген. конф. ЮНЕСКО / [наук. редкол.: С. С. Куруленко та ін.] ; Рада по вивч. продукт. сил України НАН України [та ін.]. — К. : Варта, 2006. — 217, [1] с.</p> <p>2. Анатомія пам'яті : атлас схем і рисунків провідних шляхів і структур нервової системи, що беруть участь у процесах пам'яті : посіб. для студ. та лікарів / О. Л. Дроздов, Л. А. Дзяк, В. О. Козлов, В. Д. Маковецький. — 2-ге вид., розшир. та доповн. — Дніпропетровськ : Пороги, 2005. — 218 с.</p> <p>3. Куерда Х. Атлас ботаніки / Хосе Куерда ; [пер. з ісп. В. Й. Шовкун]. — Х. : Ранок, 2005. — 96 с.</p>
Законодавчі та нормативні документи	<p>1. Кримінально-процесуальний кодекс України : за станом на 1 груд. 2005 р. / Верховна Рада України. — Офіц. вид. — К. : Парлам. вид-во, 2006. — 207 с. — (Бібліотека офіційних видань).</p> <p>2. Медична статистика статистика : зб. нормат. док. / упоряд. та голов. ред. В. М. Заболотько. — К. : МНІАЦ мед. статистики : Медінформ, 2006. — 459 с. — (Нормативні директивні правові документи).</p> <p>3. Експлуатація, порядок і терміни перевірки запобіжних пристроїв посудин, апаратів і трубопроводів теплових електростанцій : СОУ-Н ЕЕ 39.501:2007. — Офіц. вид. — К. : ГРІФРЕ : М-во палива та енергетики України, 2007. — VI, 74 с. — (Нормативний документ Мінпаливенерго України. Інструкція).</p>
Стандарти	<p>1. Графічні символи, що їх використовують на устаткуванні. Показчик та огляд (ISO 7000:2004, IDT) : ДСТУ ISO 7000:2004. — [Чинний від 2006-01-01]. — К. : Держспоживстандарт України 2006. — IV, 231 с. — (Національний стандарт України).</p> <p>2. Якість води. Словник термінів : ДСТУ ISO 6107-1:2004 — ДСТУ ISO 6107-9:2004. — [Чинний від 2005-04-01]. — К. : Держспоживстандарт України, 2006. — 181 с. — (Національні стандарти України).</p> <p>3. Вимоги щодо безпечності контрольно-вимірювального та лабораторного електричного устаткування. Частина 2-020. Додаткові вимоги до лабораторних центрифуг (EN 61010-2-020:1994, IDT) : ДСТУ EN 61010-2-020:2005. — [Чинний від 2007-01-01]. — К. : Держспоживстандарт України, 2007. — IV, 18 с. — (Національний стандарт України).</p>

Каталоги	<ol style="list-style-type: none"> 1. Межгосударственные стандарты : каталог : в 6 т. / [сост. Ковалева И. В., Павлюкова В. А. ; ред. Иванов В. Л.]. — Львов : НТЦ "Леонорм-стандарт, 2006— . — (Серия "Нормативная база предприятия"). Т. 5. — 2007. — 264 с. Т. 6. — 2007. — 277 с. 2. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : каталог-довідник / [авт.-упоряд. М. Зобків та ін.]. — Львів : Новий час, 2003. — 160 с. 3. Університетська книга : осінь, 2003 : [каталог]. — [Суми : Унів. кн., 2003]. — 11 с. 4. Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Горницкая И. П., Ткачук Л. П. — Донецк : Лебедь, 2005. — 228 с.
Бібліографічні показники	<ol style="list-style-type: none"> 1. Куц О. С. Бібліографічний покажчик та анотації кандидатських дисертацій, захищених у спеціалізованій вченій раді Львівського державного університету фізичної культури у 2006 році / О. Куц, О. Вацеба. — Львів : Укр. технології, 2007. — 74 с. 2. Систематизований покажчик матеріалів з кримінального права, опублікованих у Віснику Конституційного Суду України за 1997—2005 роки / [уклад. Кириць Б. О., Потлань О. С.]. — Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2006. — 11 с. — (Серія: Бібліографічні довідники ; вип. 2).
Дисертації	<ol style="list-style-type: none"> 1. Петров П.П. Активність молодих зірок сонячної маси: дис. ... доктора фіз.-мат. наук : 01.03.02 / Петров Петро Петрович. — К., 2005. — 276 с.
Автореферати дисертацій	<ol style="list-style-type: none"> 1. Новосад І.Я. Технологічне забезпечення виготовлення секцій робочих органів гнучких гвинтових конвеєрів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук : спец. 05.02.08 „Технологія машинобудування” / І. Я. Новосад. — Тернопіль, 2007. — 20, [1] с. 2. Нгуен Ші Данг. Моделювання і прогнозування макроекономічних показників в системі підтримки прийняття рішень управління державними фінансами : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук : спец. 05.13.06 „Автоматиз. системи упр. та прогрес. інформ. технології” / Нгуен Ші Данг. — К., 2007. — 20 с.
Авторські свідоцтва	<ol style="list-style-type: none"> 1. А. с. 1007970 СССР, МКИ³ В 25 J 15/00. Устройство для захвата неориентированных деталей типа валов / В. С. Ваулин, В. Г. Кемайкин (СССР). — № 3360585/25-08 ; заявл. 23.11.81 ; опубл. 30.03.83, Бюл. № 12.
Патенти	<ol style="list-style-type: none"> 1. Пат. 2187888 Российская Федерация, МПК⁷ Н 04 В 1/38, Н 04 J 13/00. Приемопередающее устройство / Чугаева В.И.; заявитель и патентообладатель Воронеж. науч.-исслед. ин-т связи. — № 2000131736/09 ; заявл. 18.12.00 ; опубл. 20.08.02, Бюл. № 23 (II ч.).

<p>Частина книги, періодичного, продовжуваного видання</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Козіна Ж. Л. Теоретичні основи і результати практичного застосування системного аналізу в наукових дослідженнях в області спортивних ігор / Ж. Л. Козіна // Теорія та методика фізичного виховання. — 2007. — № 6. — С. 15—18, 35—38. 2. Гранчак Т. Інформаційно-аналітичні структури бібліотек в умовах демократичних перетворень / Тетяна Гранчак, Валерій Горовий // Бібліотечний вісник. — 2006. — № 6. — С. 14—17. 3. Валькман Ю. Р. Моделирование НЕ-факторов — основа интеллектуализации компьютерных технологий / Ю. Р. Валькман, В. С. Быков, А. Ю. Рыхальский // Системні дослідження та інформаційні технології. — 2007. — № 1. — С. 39—61. 4. Ма Шуїн Проблеми психологічної підготовки в системі фізкультурної освіти / Ма Шуїн // Теорія та методика фізичного виховання. — 2007. — № 5. — С. 12—14. 5. Регіональні особливості смертності населення України / Л. А. Чепелевська, Р. О. Моїсеєнко, Г. І. Баторшина [та ін.] // Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України. — 2007. — № 1. — С. 25—29. 6. Валова І. Нові принципи угоди Базель II / І. Валова ; пер. з англ. Н. М. Середи // Банки та банківські системи. — 2007. — Т. 2, № 2. — С. 13—20. 7. Зеров М. Поетична діяльність Куліша // Українське письменство ХІХ ст. Від Куліша до Винниченка : (нариси з новітнього укр., письменства) : статті / Микола Зеров. — Дрогобич, 2007. — С. 245—291. 8. Третьяк В. В. Возможности использования баз знаний для проектирования технологии взрывной штамповки / В. В. Третьяк, С. А. Стадник, Н. В. Калайтан // Современное состояние использования импульсных источников энергии в промышленности : междунар. науч.-техн. конф., 3-5 окт. 2007 г. : тезисы докл. — Х., 2007. — С. 33. 9. Чорний Д. Міське самоврядування: тягарі проблем, принади цивілізації / Д. М. Чорний // По лівий бік Дніпра: проблеми модернізації міст України : (кінець ХІХ—початок ХХ ст. / Д. М. Чорний. — Х., 2007. — Розд. 3. — С. 137—202.
--	--

Електронні ресурси	<ol style="list-style-type: none"> 1. Богомольний Б. Р. Медицина екстремальних ситуацій [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. мед. вузів III—IV рівнів акредитації / Б. Р. Богомольний, В. В. Кононенко, П. М. Чуєв. — 80 Min / 700 MB. — Одеса : Одес. мед. ун-т, 2003. — (Бібліотека студента-медика) — 1 електрон. опт. диск (CD-ROM) ; 12 см. — Систем. вимоги: Pentium ; 32 Mb RAM ; Windows 95, 98, 2000, XP ; MS Word 97-2000. — Назва з контейнера. 2. Розподіл населення найбільш численних національностей за статтю та віком, шлюбним станом, мовними ознаками та рівнем освіти [Електронний ресурс] : за даними Всеукр. перепису населення 2001 р. / Держ. ком. статистики України ; ред. О. Г. Осауленко. — К. : CD-вид-во "Інфодиск", 2004. — 1 електрон. опт. диск (CD-ROM) : кольор. ; 12 см. — (Всеукр. перепис населення, 2001). — Систем. вимоги: Pentium-266 ; 32 Mb RAM ; CD-ROM Windows 98/2000/NT/XP. — Назва з титул. екрану. 3. Бібліотека і доступність інформації у сучасному світі: електронні ресурси в науці, культурі та освіті : (підсумки 10-ї Міжнар. конф. „Крим-2003”) [Електронний ресурс] / Л. Й. Костенко, А. О. Чекмарьов, А. Г. Бровкін, І. А. Павлуша // Бібліотечний вісник — 2003. — № 4. — С. 43. — Режим доступу до журн. : http://www.nbu.gov.ua/articles/2003/03klinko.htm.
--------------------	---

Примітки:

1. Бібліографічний опис оформлюється згідно з ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 “Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання”.

2. Опис складається з елементів, які поділяються на обов’язкові та факультативні. У бібліографічному описі можуть бути тільки обов’язкові чи обов’язкові та факультативні елементи. Обов’язкові елементи містять бібліографічні відомості, які забезпечують ідентифікацію документа. Їх наводять у будь-якому описі.

Проміжки між знаками та елементами опису є обов’язковими і використовуються для розрізнення знаків граматичної і приписаної пунктуації.

3. У списку опублікованих праць здобувача, який наводять в авторефераті, необхідно вказати прізвища та ініціали всіх його співавторів незалежно від виду публікації.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Перелік рекомендованої літератури

1. Бабіч В. В. Фінансовий облік - 2 : [навчальний посібник] / В. В. Бабіч. - К. : КНЕУ, 2010. - 434 с.

2. [Вербило О Ф.](#) Управлінський облік : [навчальний посібник] / О. Ф. Вербило. - К. : НАУ, 2008. - 456 с.

3. Верига Ю. А. Бухгалтерська фінансова звітність підприємства : [навчальний посібник] / Ю. А. Верига, А. М.

Волошин ; 2-ге вид., перероб. і доп. - К. : Комп'ютерпрес, 2008. - 472 с.

4. Войнаренко М. П. Управлінський облік : підручник [для студ. вищ. навч. закл.] / Войнаренко М. П., Радецька Л. П., Овод Л. В. - Хмельницьк : ХНУ, 2013. - 363 с.

5. Головка Т. В. Фінансовий облік-1: [підручник]/ Державний вищий навчальний заклад «Київський національний економічний ун-т ім. Вадима Гетьмана» / Т. В. Головка. - К. : КНЕУ, 2008. - 416 с.

6. Господарський Кодекс України № 436-IV від 16 січ. 2003 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. - Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.

7. [Давидов Г. М.](#) Звітність підприємств: навчальний посібник] / Г. М. Давидов, Н. С. Шалімова. - К. : Знання, 2011. - 623 с.

8. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996-XIV від 16 лип. 1999 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. - Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.

9. Інструкція «Про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій» затверджена Наказом Міністерства Фінансів України № 291 від 30 лист. 1999 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. - Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.

10. Конституція України № 2222-IV від 08 груд. 2004 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

11. Кримінально-процесуальний кодекс України № 4651-VI від 13 квіт. 2012 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.

12. Левченко З. М. Автоматизація обліку в сільському господарстві / Левченко З. М., Некрасенко Л. А., Кравець О. М. // Вісник Полтавської державної аграрної академії. – 2006. – № 1. – С. 98 – 103.

13. [Лень В. С.](#) Управлінський облік : [навч. посібник] / В. С. Лень. – [2-ге вид., випр. і доп.] - К. : Знання-Прес, 2006. - 317 с.

14. Лузан Ю.Я. Звітність сільськогосподарських підприємств : [практичний посібник] / Ю. Я. Лузан. - К. : ТОВ «Юр-Агро-Веста», 2007. - 200 с.

15. Методичні рекомендації щодо заповнення форм

фінансової звітності № 433 від 28 берез. 2013 р. [Електронний ресурс] / Міністерство фінансів України. - Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua>.

16. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>.

17. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» № 73 від 07 лют. 2013 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. - Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.

18. Організація бухгалтерського обліку : [навч. посіб.] / За ред. Ф. Ф. Бутинця. – [2-е вид., доп. і перероб.]. – Житомир. : ЖІТ, 2006. – 334 с.

19. Податковий кодекс України № 2755-VI від 20 груд. 2012 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. - Режим доступу : <http://www.zakon.rada.kiev.ua>.

20. Положення «Про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку» № 88 від 24 трав. 1995 р. // Все про бухгалтерський облік [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.vobu.com.ua>.

21. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку [Електронний ресурс] / Верховна Рада Україна. – Режим доступу / <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

22. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність : [підручник] / Н. М. Ткаченко. - К. : Алерта, 2011. – 976 с.

23. Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами : [підручник] / М. Ф. Огійчук, В. Я. Плаксієнко, М. І. Беленкова та ін. / За ред. проф. М. Ф. Огійчука. – 6-те вид., перероб. і допов. – К. : Алерта, 2011. – 1042 с.

24. Чебанова Н. В. Фінансовий облік : [підручник] / Н. В. Чебанова, Т. І. Єфіменко. - К. : Вид. центр «Академія», 2007. - 704 с.

25. Швець В. Г. Теорія бухгалтерського обліку : [підручник] / В. Г. Швець. ; 3-тє вид., перероб. і доп. - К. : Знання, 2008. - 535 с.

26. Цивільний Кодекс України № 435-IV від 16 січ. 2003 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua>.